

Literatura o pensament

En els darrers anys he anat incorporant en el llistat de les meves obsessions la convicció que el trencament del nexa entre literatura i filosofia —una unió vital en qualsevol cultura— representa un dels problemes que caracteritzen l'estat actual de la literatura catalana. Quan preguntes als escriptors sobre quines idees fonamenten la seva obra de creació, miren cap al firmament i estenen el braç per assenyalar-te un seguit d'astres enlluernadors del segle XX que van de Borges a Paul Auster, tot passant per Calvino, Cortázar o Octavio Paz. Aquesta nebulosa d'autors és autoreferencial i una mica caòtica, però resulta fàcil d'emprar perquè la suma d'*auctoritates* literàries forma el salvavides amb què flotar sense rumb en el *mare magnum* de la inconsistència. Per altra banda, n'hi ha que s'atreveixen a treure a col·lació noms de pensadors venerables, oficialment reconeguts a les facultats de filosofia. Com si tinguessin la gran *gidouille* del Pare Ubu, narradors i poetes catalans asseguren haver-se empassat Heidegger, Foucault i Derrida, o declaren haver-se cruspit Bergson, Wittgenstein i Benjamin, amb la mateixa facilitat amb la qual els crítics literaris més verds citen frases escampades de Bachtin per semblar més brillants.

Jo confesso que fa temps que em proposo escriure un article que comenci: «Quan érem petits, llegíem Borges»; tanmateix, voler tancar de manera programàtica un període no significa no reconèixer el llegat històric i el valor específic dels seus autors. També confesso la meua idiosincràsia respecte a Heidegger, però no poso en dubte la rellevància que ha tingut en les reflexions de la segona meitat del segle XX. Els recorreguts que qualsevol lector emprèn no sols imposen la inclusió de textos determinats, sinó que també en demanen l'exclusió d'altres. I això —i sempre que això no impliqui la ignorància voluntària del que no cap en els nostres esquemes— em sembla fins i tot una actitud saludable.

El que, en canvi, em preocupa és l'elasticitat amb què hom salta de flor en flor en el moment de presentar la pròpia poètica, perquè la presumptuosa heterogeneïtat de les fonts em produeix la sospita que, al darrere, no s'imagui un pensament lliure, sinó la simple estandardització de la cultura, amb un mecanisme d'acumulació serial indiferenciada.

Per això quan, de la nounada revista *Descord*, em van donar l'encàrrec d'enllestir un dossier de tema literari, no vaig dubtar a presentar, com a provocació per encetar un debat, un text que s'intitulava «Una literatura sense pensament?». Amb Helena Badell i Margarida Ponsatí vam demanar les col·laboracions més vàries i vam rebre contribucions per part de Jaume Cabré, Víctor Sunyol, Joan Elies Adell, Ramon Pla, J. N. Santaeulàlia, Carles Cortés, Jordi Julià, Antoni Marí i Simona Škrabec. Amb els darrers tres estudiosos ens vam tornar a trobar al «Kosmòpolis 2006», juntament amb Francesc Parcerisas, per fer el punt de la situació.

No puc resumir el debat de manera adequada; només diré que Jordi Julià va centrar les seves intervencions en l'aspecte de reflexió que ha adquirit la poesia d'ara, mentre que, segons Francesc Parcerisas, la poesia actual només pot parlar de la supervivència —i el diàleg va continuar al voltant de les funcions del poeta que actua com a crític militant i dels seus límits. Simona Škrabec va evidenciar la facilitat amb la qual als poetes se'ls sol penjar etiquetes de qualitat, tot construint pedestals sobre sorres movedisses, i Antoni Marí, amb una mirada adreçada als mecanismes perversos de la societat literària, va remarcar que les institucions culturals maten, amb una abraçada mortal, els autors que haurien de promoure.

La diversitat de perspectives va reflectir la diferència de les contribucions que es troben en el número 3 de la revista *Descord*. El risc dels debats sobre la crítica és que es converteixin en una drecera per evitar les responsabilitats personals i invocar de manera profètica l'arribada d'algun messià. Goso afirmar que, aquest cop, ningú no ha caigut en aquest parany.

Francesco Ardolino

LA NAU

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA Vicerectorat de Cultura

EXPOSICIONS ACTUALS

HORARI:

DE DIMARTS A DISSABTE DE 10 A
13.30 HORES I DE 16 A 20 HORES
DIUMENGE DE 10 A 14 HORES
ENTRADA LLUIRE

EL VIATGE DE LA NAU GRAN
DEL 19 DE DESEMBRE DE 2006
AL 21 DE GENER DE 2007
SALA THESAURUS. LA NAU

MANUEL SANCHIS GUARNER, UN
HUMANISTA VALENCIÀ DEL SEGLE XX
DEL 12 DE DESEMBRE DE 2006
AL 21 DE GENER DE 2007
SALA ESTUDI GENERAL. LA NAU

JULIÁN PACHECO I L'EXILI CULTURAL
DEL 22 DE NOVEMBRE DE 2006
AL 28 DE GENER DE 2007
SALA MARTÍNEZ GUERRICABEITIA
LA NAU

INVISIBLES. LES ALTRES DONES?
FOTOGRAFIES DE SUSI ARTAL
DE L'11 DE GENER
AL 8 DE FEBRER DE 2007
SALA OBERTA. LA NAU

CICLE DE CONCERTS:
"MÚSICA A LA CAPELLA"
CURS 2006-2007

TOTS ELS CONCERTS
EN DIMECRES 19.30 H
CAPELLA DE LA SAPIÈNCIA
LA NAU C/ UNIVERSITAT, 2
ENTRADA GRATUÏTA. AFORAMENT LIMITAT

